Год. III. София, 4 февруари 1929 год. Брой 49

Годишенъ абонаментъ:
За България 80 лв.
За странство 160 лв.
За Америка 2 дол.

ОБЯВЛЕНИЯ:
2 лева кв. см.

Брой 2 лева

СЛЕДПРАЗДНИЧЕНЪ ВЕСТНИКЪ ЗА НАЦИОНАЛНИ ВЪПРОСИ

Запасване на абонаментитѣ се придружава съ сумата

Редактира комитетъ

Адресъ „Св. Добруджа" — София

Главенъ редакторъ
Д-ръ П. Вичевъ
Телефонъ № 4575

Малцинствата предъ О. Н.

Юмрука на Стреземана. Гответе се за предстоящата сесия на О. Н. Еднъ призивъ къмъ българското правителство.

Въ предстоящата сесия на О. Н. се очаква да бѫде повдигнатъ въпроса за малцинствата. Всичкитѣ усилия на империалиститѣ и победителитѣ да отлагатъ разискванията на тоя въпросъ, почнаха да срещатъ голѣмото изобличение и обвинение отъ народитѣ, отъ името на които до сега,

се злоупотрѣбяваше въ О.Н.

Възмущението отъ теоритизирането по договоритѣ за малцинствата отъ Мело Франко, Чемберленъ, Бенешъ, Политисъ и Залески, какво че тѣхния смисъль се изчерпва съ системата на поглъщанието на малцинствата отъ болшинствата, т. е. въ тѣхната пълна денационализация, окончателно демаскира играта и перфидностьта на победителитѣ и сатрапитѣ, и разклати изъ основа устоитѣ на О. Н.

Цѣли десеть години подтиснатитѣ националности се подвеждаха и заблуждаваха отъ

агенти на империалиститѣ

въ кредитоспособностьта на тоя органъ на победителитѣ. Цѣли десеть години тѣ се приспиваха въ сладъкъ сънь пъленъ съ надежди въ „грижитѣ" и „човѣколюбието" на международната сатрапия и узурпаторитѣ на човѣшкитѣ права и свободи. И доживѣхме единъ хубавъ день тая лъжа, тая измама и лукава перфидность, да бѫда разкрита и

презрително осѫдена

отъ германския м-съръ на Външнитѣ Работи г. Стреземанъ въ лицето на Съвета на О. Н. въ Лугано.

Полскиятъ м-съръ на Външ. Работи бѣше се опиталъ, да направи нови диверсии по режима на денационализацията въ Горна Силезия и безсрамно искаше да хвърли отговорностьта върху самитѣ нѣмски и украински малцинства. Той ги сочеше едва ли не, тѣ като виновници за неуспѣхитѣ на О. Н. и като конспиратори спрѣмо мира въ Европа. До такова самооплюване и самоизобличение стигнаха ржководителитѣ на тоя

реакционенъ институтъ

нареченъ О. Н.

Ударътъ обаче на Стреземанъ върху масата на съвета, който сѣше неудържимъ изразъ срещу светотатството, което тъй цинично се подържа въ мѣсто и време на прогресивенъ ужъ демократизъмъ, сепна вдъхновителитѣ и крепителитѣ на нескромния Залески. Бриянъ побърза да направи диверсията въ полза на малцинствата, за да предотврати по голѣмъ скандалъ.

Стреземанъ обаче не си прави илюзии. Той знае какво значение иматъ разнитѣ благопожелания и обѣщания, които отъ десеть години се правятъ, които до и въ договори сѫ стипулиратъ и които въпрѣки това не се изпълняватъ. И той ясно и открито, използвайки правото си като

постояненъ членъ

отъ съвета на О. Н. и статутитѣ му, заяви, че не може повече да се лъжатъ и заблуждаватъ малцинствата съ праздни обещания и залъгалки. Той заяви, че въ идната сесия на О. Н. ще постави на дневенъ редъ въпроса за малцинствата. Сесията наближава. Тя ще се открие въ началото на месецъ Мартъ.

Поводътъ за тоя скандалъ между

Стреземана и Залески

наистина излезе отъ лошия режимъ на денационализация отъ Полша срещу немскитѣ малцинства въ Горна-Силезия, кѫдето немския елементъ е лишенъ отъ училища, свои черкви, отъ немска литература, отъ правото да говори на родния си езикъ, лишенъ отъ правото на участие въ администрацията и чиновническия корпусъ, отъ адвокатура и пр.; кѫдето вследствие на аграрната реформа и законнитѣ ограничения по нея, той е лишенъ отъ владение на полски имоти и т. н.

Вижда се, че и „културнитѣ" поляци си служатъ съ сѫщата система на денационализация, както и варваритѣ сърби, гърци и ромъни на Балканитѣ. И когато Стреземанъ е протестиралъ въ О. Н., той е

станалъ изразителъ

на волята и желанията на всички подтиснати народи.

Но не трѣбва да се забравя, че силното национално чувство е, което е тласкало Стреземана къмъ протестъ и да иска да упражни правата, които статутитѣ на О. Н. му даватъ. Силата на неговитѣ думи и заплашвания, които намиратъ широката подкрепа въ прогресивното общ. мнение въ Европа и срѣдъ подтиснатитѣ народи, ще добие по голѣмо значение. ако всички правителства на държави и нации, членове на О. Н., които иматъ свои национални въпроси засегнати отъ мирнитѣ договори въ Версайлъ и които

тежатъ на съвестьта имъ,

се явятъ и подкрепятъ акцията на Стреземана и се присъединятъ къмъ него въ оня моментъ, когато официално той го постави на разглеждане. Човѣшкиятъ дългъ налага сѫщо тъй и на всички демократически сили и прогресивното обществено мнение въ Европа да наложатъ на своитѣ респективни правителства, да се явятъ въ подкрепа на тая благородна и человѣколюбива инициатива. Тогава ще се види, кой името приказва само за миръ, а подмолно готви войната, и кой е

искренъ желателъ

на мира въ човѣчеството.

Българското правителство, което носи историческата отговорность, на равно съ другитѣ балкански правителства, като оржди на империализма на голѣмитѣ държави и самоизтреблението на балканскитѣ народи дължи, като членъ на О. Н. да заеме едно ясно и прецизно отношение по въпроса за малцинствата и по инициативата на Стреземана. Иначе, то справедливо ще трѣбва да понесе обвинението, че следвайки слѣпо съветитѣ на Лондонъ и Парижъ се явява

врагъ и унищожитель

на българската нация.

Гответе се за предстоящата сесия на О. Н.

Изъ страната на сълзитѣ

Анкетата по ромънскитѣ грабежи

В. *„Диминяца"* продължава да публикува и факсимилира документи на ромънски чиновници по ограбването на населението. Въ името на закона за реорганизацията на Добруджа, сѫ се вършили формени грабежи на българското и турското население и на самата държава. Установява се, че тоя законъ, който нѣма никаква правна основа, е билъ създаденъ само за охраняването и забогатяването на разни катили. Отъ негово име оземлявани сѫ министри, министерски роднини, клубове на партии, лели и лелини копилета, на разни властвующи. Оземлявани сѫ дѣца, дори и кърмачета. Така е насърдчавана и развращавана цѣлата администрация която на свой редъ и себе си не е забравяла.

В. *„Диминяца"* се пълни отъ мѣсецъ насамъ съ много типични случаи. Агронома, заведующъ службата въ Силистренски окржгъ Улани е трупалъ несмѣтни богатства. Изнасятъ се факсимилета, че само за една зеленчукова градина е взелъ 400,000 лей за 1927 год. отъ градинара Г. П. Ивановъ.

Отъ Ив. Енчевъ, за да му отстѫпи обработването на земята, която той притежавалъ и му била отнета, платилъ е на сѫщия агрономъ Улани сумата 90,000 лей Земята се намирала въ с. Балтаджи-Еникьой.

Анкетата продължава.

Добруджанци, презрете бандитизма на XII конгресъ. Той е позоръ за национ ал ъ - освободителното добруджанско движение.

ВОЙНА МЕЖДУ

Съед-щати и Англия

Две важни изявления

На 28 м. м. е разисквано въ Американския сенатъ върху законопроекта за постройката на новитѣ крайцери

Сенаторътъ Велсъ е заявилъ:

— Очевидно е, че постройката на корабитѣ предвидени въ законопроекта се прави съ оглед на една възможна война: 1) съ Англия и 2) съ Япония.

Ораторътъ отбелѣзалъ, че опасностьта отъ враждебность съ Япония е твърде отдалечена, но разногласията съ Англия иматъ за начало взетитѣ мѣрки отъ Англия въ самото начало на голѣмата война, когато Америка бѣше длъжна да протестира много пѫти противъ английското мнение по отношение корабитѣ на американската търгов. флота.

„Отъ тая страна на Атлантика, заключава сенатора, общото впечатление е, че Съединенитѣ щати притежаватъ една флота почти равна на английската и нашитѣ права ще бѫдатъ респектирани чрезъ нея.

„Лично азъ не мисля, че една война между Англия и Съединенитѣ-щати е възможна, освенъ съ участието на английската морска политика".

Съръ Остенъ Чемберленъ пъкъ отъ своя страна е държалъ една речь въ Лондонъ, на която е поканилъ да присѫствува и американския пълномощенъ министъръ. Чемберленъ е заявилъ, че нѣма никакви причини за конфликтъ между Америка и Англия и че тѣ двете се намиратъ при равни условия

Отъ всичко това се вижда, че и двете държави, както и всички империалисти се готвятъ за война, ала като се готвятъ и се лжатъ. Американския сенаторъ е по откровенъ и си казва ачикъ, че ще се биятъ.

Здравна станция

въ Добруджанския кварталъ

Добруджанската младежка група въ София, е уредила

здравна станция

въ добруджанския кварталъ при III гаражъ за бѣжанцитѣ ул. *„Кубадинъ" № 6*

Станцията е *отворена всѣки день* следъ обѣдъ и се завежда отъ *медика стажантъ* г. Асѣнъ Паневъ подпредседатель на младежката група

Всички бѣжанци отъ квартала, да се отнесатъ къмъ г. Панева за съвети и наставления по всички болести и здравословни потрѣбности.

Четете „Св. Добруджа"

Що е федерация?

Федерация е дума отъ латински произходъ. На български преведена значи — съюзъ.

Швейцария е демократическа федеративна република между 28 кантони (области).

Федерирани сѫ три националности: немци, французи и италиянци и си живѣятъ завидно братски, следъ като въ миналото сѫ водили кървави борби.

Балканска федерация, значи съюзъ—тѣсно, близко разбирателство на народитѣ, които живѣятъ на Балканитѣ.

Питате ли, обаче, социалъ-фашиста, какво е федерация, той ви отговаря, че това значело нѣщо страшно, конспиративно, което се преследва по закона за защита на държавата.

Тъй социалъ-предателя сѣе невежество и търси мъртви души.

Съветско-Полския пактъ

Участието на Ромъния

На предложението на Съветска Русия до Полша за сключване на пактъ за ненападение, направено въ края на декември м. г. и което възбуди едно нервно неспокойствие въ Парижъ и Лондонъ и, около което се създадоха маса коментарии изнесени вече отъ насъ въ единъ отъ миналитѣ броеве бѣше се свързалъ въпроса и за участието на Ромъния. Ромънската преса повдигна въпроса за Бесарабия.

Пактътъ Келогъ, обаче, вече е ратифициранъ. Тоя фактъ помогна на смѣткитѣ на Парижъ, за да не се водятъ преговори между Варшава и Москва защото тия директни преговори може да отидатъ далечъ въ изясняване на много въпроси. Отъ Парижъ внушаватъ, Le Tempes пише, а въ Варшава и Букурещъ като грамофонъ отговарятъ — не желаемъ отдѣлни конференции. Пактътъ Келогъ е достатъченъ, за да се ратифицира отъ Русия Полша, Ромъния и балтийскитѣ държави и да бѫде задължителенъ за ненападение. Всички висящи въпроси: териториални, национални, политически, икономически — пр. могатъ да стоятъ висящи и неуредени. А между това отъ Парижъ и Лондонъ ще ни приспиватъ съ миръ стоящъ върху барутъ и бомби.

Гражданската война
въ Авганистанъ

Англия подбужда племената. Краль Аманулахъ поема управлението

Следъ като авганистанския краль Аманулахъ съ своята реформаторска акция стана носитель на пробуждащето се съзнание на мюсюлманскитѣ народи въ централна Азия и застрашаваше англійското господство въ Индия и другитѣ й тихоокеански колонии, англійската дипломация използва невежественитѣ маси и ги подбуди къмъ възстание. Тя ги въоржжи презъ Индия и ги тласна въ война срещу Кабулъ.

Краль Аманулахъ не очакваше и не бѣше готовъ за подобна гражданска война. Той дори не подозираше, че възстаналитѣ племена ще бждатъ тъй добре въоржжени отъ англичанитѣ, следъ като той имаше единъ договоръ съ Лондонъ по отношение границата съ Индия. Въ лицето на единъ разбойникъ, Башка Сакао, англичанитѣ намѣрили свой вѣренъ съюзникъ. Последниятъ успѣва да завладѣе столицата Кабулъ, а краль Аманулахъ съ аеропланъ избѣгва въ гр. Кандахаръ. Разбойникътъ се провъзгласява за „Гаази" (непобедимъ) и става краль.

Племената обаче въ южния Авганистанъ, т. е. най-важната часть на държавата и най-богатитѣ прогласяватъ за краль Аманулахъ и полагатъ клетва за вѣрность на него. Майката на Аманулахъ, която е била най богатия човѣкъ въ Авганистанъ е оставила на разположението на сина всичкитѣ си богатства.

Положението отъ друга страна Башка Сакао е станало критическо. Въпрѣки най-строгитѣ мѣрки, които е взелъ срещу всички, които сж подържали краль Аманулахъ, и особено срещу руситѣ, които изгонилъ пешъ и безъ храна вънъ отъ Авганистанъ, положението му е станало критическо. Башка Сакао е изостаненъ. Като всѣки разбойникъ, Башка Сакао се страхувалъ за живота си. А и англичанитѣ загубили вѣра въ него и го напуснали. Той се отзовалъ въ англійската легация и искалъ отъ англ. представитель Франсисъ Хумфрай да му се остави на разположение аеропланъ за да избѣга въ Индия.

Самитѣ англичани сж доста много изплашени отъ възбуждението на мюсюлманитѣ срещу измѣнницитѣ и иновѣрцитѣ. Множество отъ авганистанскитѣ благородници въ Кабулъ, вѣрни на Аманулахъ сж взети и затворени като заложници, срещу всѣка опасность.

Авганистанската легация въ Лондонъ е излѣзла съ комюнике, съ което съобщава, че краль Аманулахъ е наново поелъ управлението на страната и че легацията се намира вече въ връзки съ Кандахаръ, кждето е краля.

Очевидно става, че и въ авганистанскитѣ събития личи англійски инспирация. И тукъ се отбелязва следването на широкия планъ на империалистическа Англия срещу зараждащето се съзнание на колониалнитѣ народи къмъ емансипация и освобождение отъ лапитѣ на англійското господство и подтисничество, въ което пробуждане и борба, Англия вижда съветска агитация.

Смъдняло ги е

Публикуването въ вестника ни резолюциитѣ на провинциалнитѣ д-ва противъ варваризма на бтндитския конгресъ въ Шуменъ и противуставнитѣ изключване, е хептенъ побъркало социалъ-фашисткия комитетъ. А хорицата правичката си казватъ, че сж чули отъ устата на докладчика на контролната комисия констатации за бездейность и злоупотрѣбления на организационни суми отъ хората на днешния комитетъ и въпреки това чрезъ съдействие на формени разбойници и бандити сж наложени сжщитѣ лица въ комитета.

Милаимъ милаимъ Изп. Комитетъ се отнася до тия д-ва и ги пита защо сж гласували подобни резолюции? Иматъ още и тупето да питатъ. Не такива резолюции, но утрѣ ще последватъ резолюции, за отвращение и бламъ. Защото Изпъл. Комитетъ се крѣпи само на бандитизма и на софийскитѣ кокони.

Националистическото движение въ Иракъ

Борба срещу англійското господство

Иракъ е една область отъ нѣкогашна азиатска Турция, която се простира между басеина по долното течение на рѣкитѣ Тигъръ и Ефратъ. Иракъ има дължина 750 км. и ширина 300 км. Граничи съ Кюрдистанъ, Месопотамия, Персийския заливъ и Персия. Има население 1,500.000 жители. Областьта е много плодородна, ала поради рѣзкитѣ климатически условия — лѣтѣ много горѣщо, а зиме студ но, развитието й е слабо. Главнитѣ градове сж Багдатъ и Басора.

„Културната" роля на англійската експансивна политика, поради особеното значение, което има Иракъ седящъ до пжтищата за крайния изтокъ, постави и тая область подъ англійски мандатъ.

Пробуждащето се национално съзнание въ близко източнитѣ и по-далечни източни народи, засегна и иракци. Въ последнитѣ години се забелѣзва едно силно национално движение, което се оформи въ тенденция къмъ пълна държавна независимость и емансипация отъ англійското попечителство.

Презъ 1927 год. Иракското правителство повдигна въпроса за самостоятелно представителство въ О. Н. Англійското правителство ползувайки се отъ договора по мандата, решително се противопостави. Иракския министъръ-председатель Абдулъ Мусинъ подаде оставката на правителството по тоя случай. Краль Файсалъ, който лично е билъ въ Лондонъ да води преговоритѣ е поставенъ въ много тежко положение. Опозицията, която пледира за пълната държавна независимость, отказва да даде подкрѣпа, за една политика противъ националната емансипация отъ англійското настойничество.

Заведенитѣ преговори въ Лондонъ и Багдатъ не обещаватъ никакъвъ добъръ изходъ. И дветѣ страни стоятъ решително на принципалнитѣ си становища.

Англійското правителство особено много държи на военната отбрана и англійската администрация, които да бждатъ изключително въ англійски ржце, а издържани отъ иракския народъ, а иракското правителство иска своя армия.

Кризата е много тежка. Англичанитѣ смѣнили своя комисарь. Довели другъ съ по голѣма опитность Жилберъ Клайтонъ, който се е отличилъ при египетската криза. Англичанитѣ сж майстори въ системата на подтисничеството. Създадоха инциденти по границата на Ирак ъ, и подъ предлогъ на нападенията отъ вахабититѣ, изпращатъ постоянно части и аеропланы, за да наложатъ съ сила своето господаруване и да смачкатъ националистическото движение въ Иракъ. Тъй действуватъ империалиститѣ на всѣкжде.

Опразването на Ренания

Назначиха се експертитѣ за германскитѣ репарации. Американското правител тво отказа официално да бжде представлявно въ тая експертна комисия. Американци, обаче, ще участвуватъ посочени отъ другитѣ държави-победители и Германия. За такива сж определени Юнгъ и Морганъ.

Тая експертна комисия ще има задачата да фиксира точно, до кжде трѣбва да бждатъ сведени германскитѣ репарационни задължения. Тѣ сж свързани съ отговорноститѣ по войната. Германската и френска преса подкачи да разисква наново тоя въпросъ.

Председательтъ на комисията по външнитѣ работи въ Американския сенатъ г. Бора, обаче, излиза съ изявления предъ общественото мнение и подържа, че репарационния въпросъ не може да има нищо общо съ опразването на Ренания. Г-нъ Бора заявява:

— Като приятелъ на мира и международното съгласие, необходимо е за подобрение условията въ Европа и за едно разбирателство между европейскитѣ народи, отъ техническа и отъ гледна точка на международния миръ, за мене мжчно обяснимо се явява подържанието на окупационни войски въ Ренания. Гермапия е членъ на О. Н. Тя е една отъ подписалитѣ пакта въ Локарно. Тя най после приподписа пакта Бриянъ—Келогъ противъ войната. Германия е обезоржжена. Германския народъ желае да живѣе въ миръ. Той употрѣбява своитѣ усилия да възстанови своята държава, за едно приятелство съ другитѣ народи.

Възможно ли е, да се неглижира всичко това? Опразването на Ренания, ще означава една мощна подкрѣпа на репарационната проблема. Тяжестьта на тая окупация, повече затруднява положението за Германия да носи тяжеститѣ на репарациитѣ и прави проблематични аспирациитѣ на нейнитѣ кредитори.

„За Америка нѣма нищо по-приятно да види тия въпроси разрешени. Това ще донесе и по-голѣмо довѣрие въ Американския народъ къмъ европейскитѣ държави, противъ което тъй много се оплакватъ въ Европа. Къмъ това ще допринесе твърде много и опразването на Ренания, което ще възбуди вѣра въ мира на Европа. А това ще доведе до благоволението на Америка къмъ всички".

Така приказва единъ господаръ на голѣмитѣ капитали, Англия и Франция, които зависятъ въ известни отношения отъ американския банковъ капиталъ, ще възприематъ тия съвети, „ешекъ гиби", както казватъ у насъ.

Добруджанци, откажете всѣка подкрепа на полицейския изпълн. комитетъ, натрапенъ отъ блока на бандититѣ на В. Д. Р. О. начело съ Ив. х. Ивановъ и социалъ патриотаритѣ на чело съ А. Господиновъ.

Акциуня Българяскатъй е името на секретаря на полицейския Изпълнителенъ Комитетъ.

Добруджанци, осждете и отхвърлете противоуставното изключване на Д-ръ Вичева, Ст. Конаклиева, Ив. Георгиева, Д. Ганева, П. Тютюнджиева, Д. Мирчевъ и всички Вичевисти.

ЛЮБЕНЪ КАРАВЕЛОВЪ

Историята на преди освободителната епоха отдѣля свѣтли страници за Каравеловъ, писателя — революционеръ, макаръ въ най-върховниятъ моментъ за нашето освободително движение, отскочи отъ историческиятъ пжть на поробенитѣ — революцията. Но той има дѣла, които му отреждатъ мѣсто въ пантеона на освобождението.

Дългиятъ революционеръ животъ му е далъ възможность, да изрази въ своитѣ произведения истинскиятъ вѣренъ обликъ на грозната българска действителность, свѣтлитѣ идеали и стремежи на своята епоха пречупени презъ душата на писателя революционеръ.

Расналъ и крепналъ подъ слънцето на прогресивнитѣ народнически идеи на Герцена, Добролюбова, Чернишевски, Бѣлински и др. ярки изразители на рускитѣ революционни мжчения отъ шейсетнитѣ години, той, блѣсна въ срѣдата на българската емиграция съ своя ентусиазъмъ и вдъхновено огнено слово, което е обайвало.

Живота му е верига отъ дѣла и страдания сложени предъ пиедестала на свободата.

Председатель на революционния комитетъ въ Букурещъ, той е билъ вдъхновенъ ораторъ средъ емиграцията, апостолъ на идеята за федериране на славянството и родоначалникъ на художествената ни повестователность.

Въ 1869 год. той издава в. „Свобода", после в. „Независимость". Чрезъ тѣхъ той е проповѣдвалъ революционни идеи, изнасялъ кървавата тирания надъ българскиятъ заробенъ народъ отъ страна на башибузушка Турция, чорбаджии и чернокапци.

Голѣма е умразата му къмъ последнитѣ. Той непрестанно ги бичува. Съ сгъстени черни бои тѣ сж нарисувани въ неговитѣ повести. Когато ги прелистваме предъ насъ се нижатъ редица типове, отъ черни по черни, на българскитѣ чорбаджии, които по своята хищническа страсть за пари и власть сж били винаги, като голѣми пиявици въ мършавото тѣло на робскиятъ народъ. Често пжти турцитѣ сж бивали по-добри отъ тѣхъ. (Повѣститѣ въ „Мамино дете це", Чорбаджи Ничо; въ „Хаджи Ничо", „Богатия сиромахъ" (чорбаджиитѣ Пиперковъ и Пенчо Тютюнжиевъ отъ Русе) и др.

Къмъ духовнитѣ пастири „тлъсти архиереи, дебелитѣ владици", седнали на гърба на изтерзания народъ, сжщо много е голѣма неговата умразя, защото:

„Свободата не ще Екзархъ, иска Караджата!".

Но тъкмо въ момента, когато народното дѣло зовѣше своитѣ чада подъ развитѣ знамена на борбата, Любенъ Каравеловъ свали бронята на революцията, захвърли меча, облѣче „снежното" расо на просвѣтата и вдигна въ ржцетѣ си книгата, счятайки че народа трѣбва първо да бжде просвѣтенъ:

„Учете се мои птички . . .
(списание Знание").

Една отъ причинитѣ на тоя обратъ въ бунтовническата му душа, е че се билъ отчаялъ отъ оная тишинаи бездействие, въ които е билъ окованъ непросвѣтениятъ народъ. Като гласъ въ пустиня сж отлитали неговитѣ огнени слова за борба съ потисницитѣ. Отъ дете до старость той е живѣлъ съ една мисъльъ: „Свобода, свобода, но уви народа бездействувалъ:

Всѣки таче и ти казва,
че тежко живѣе,
ала неще да умира
и кръвь да пролѣе. . .

Това разочорование достигнало своя връхъ, особенно следъ като великия апостолъ на свободата, гениялниятъ революционенъ организаторъ — Левски, е билъ подло предаденъ и обесенъ,

Въ дните на тъй силниятъ революционенъ подемъ името му е забравено, защото свободата иска Караджата.

Като писатель грамадно е значението на Л. Каравелова за българската литература. Той е баща на нашата повесть. Последователъ на реалистичното направление въ литературата, той възсъздаде народнитѣ страдения подъ турското робство въ разноцвѣтни поетични форми. Нѣкои отъ повеститѣ отражаватъ бита, нравитѣ и обичаитѣ на народа: („Българи отъ старо време", „Мамино детенце" и др.).

Други отъ повеститѣ рисуватъ социалнитѣ отношения на хората въ съприкосновение съ обществения животъ: „Слава", „Гловъ Стана" и „Крива ли е сждбата" (написана най-напредъ на сръбски).

Повечето отъ повеститѣ сж пропити съ силно бунтовнически духъ, умраза къмъ всички притеснители съ фесове, сюртюци и раса („Войвода, Що е грѣхъ, Хаджи Ничо, Отмъщение, тринога Турски Пано, Неда Сиротно семейство". Образитѣ той ни ги рисува сгъстено, измѣняйки на художествената правда, защото за него идеята е по важна, да възбуди въ всѣкиго сжщитѣ чувства, които го вълнуватъ—умраза и бунтъ.

Стихотворенията на Каравелова сж повечето рефлексни, родени отъ епохата и умрѣли съ нея. Въ противовесть на повеститѣ му, повечето отъ тѣхъ носятъ отенакъ на индивидуални времени чувствания: закачки, нападки, накърнено самолюбие.

Само едно отъ стихотворенията му се е преляло въ народнитѣ пѣсни запазвайки своята дивна красота: Хубава си моя горо, миришешъ на младость.

Хр. Лъчезаровъ

Диктатурата въ Югославия

Какво казва краль Александъръ и д-ръ Мачекъ. Война съ Италия

Предъ кореспондента на „*Le Matin*" сръбския краль Александъръ се е помжчилъ да оправдае диктатурата. Той е подчерталъ, че къмъ това решение е прибѣгналъ, следъ като се е убедилъ, че партиитѣ не могатъ да се разбератъ; защото водительтъ на хърватската партия Д ръ Мачекъ, го съветвалъ къмъ промѣна на конституцията, когато другитѣ шефове не били съгласни на подобни отстжпки.

„Азъ вземахъ актъ отъ съветитѣ на Д-ръ Мачекъ и решихъ да прибѣгна къмъ това разрешение на държавната криза, защото иначе азъ ще понеса отговорностьта.

На сжщия кореспондентъ, Д-ръ Мачекъ е заявилъ:

— Знаете ли, че инициативата на краля въ първиятъ моментъ се посрещна добре въ Хърватско? Диктатурата не ни плаши, защото има десеть години откакъ я понасяме. Ние не сме гласували конституцията отъ 1921 г. Затова, вънъ отъ юридическитѣ съображения, ние не виждаме никакви неприятности въ факта, че краля сведе до нула всичко сжществующе до сега. Ние сме се върнали вече на 1919 1920 г.. предъ чисти бѣли страници, на които ще напишемъ нѣщо ново.

„Затова на първо време и ние се отнесохме симпатично къмъ акта на краль Александра. Разочарованието обаче започна, когато видѣхме съставянето на тоя кабинетъ.

По-нататъкъ говорейки за състава и участието на разнитѣ партии въ новия кабинетъ, Д-ръ Мачекъ казва, че присжтствието въ него на хървати не ангажирва хърватската партия и хърватския народъ.

„Ако се желае, продължилъ Д-ръ Мачекъ, да се дойде до една конституция, при която да нѣма размирици, трѣбва да се направи компромисъ съ насъ, трѣбва да се позволи на хърватския народъ, да си избере едно събрание, което да може да действува отъ свое име.

„Сжществено въ нашитѣ претенции както ги изложихъ предъ краля, се състои въ следното — да имаме свое правителство и свой парламентъ, които да се занимаватъ съ всички дѣла, които не интересуватъ цѣлата югославянска държава въ нейнитѣ международни отношения.

„Каква опасность може да има, да ни оставятъ такава автономия? Ние желаеме да си останеме обединени при сжщия кралъ, който е и нашъ".

„Но да ви кажа всичко, което мисля, а то е че ние се съмняваме, защото сръбскитѣ политици злоупотребяватъ съ добрата воля на краля, когото ние никога не сме поставяли на съмнение".

Отъ изложеното до тукъ явно става, че хърватитѣ сж съдействували за обявяване на диктатурата отъ кралъ Александъръ. Отеглянието и коментариитѣ, които Д-ръ Мачекъ дава, не смегчаватъ неговото участие и отговорность предъ историята. Развързвайки ржцете на краля, който въ случая се явява като проводникъ на една чужда за югославянскитѣ народа политика, която се инспирира отъ Парижъ и Лондонъ, насочена имено противъ самитѣ народи и тѣхнитѣ права и свобода, хърватския водитель и жертвалъ борбитѣ на тия народи и улеснилъ засилващия се режимъ на насилие и обезправявание.

Че диктатурата цѣли унищожението на националнитѣ движения и чрезъ силата да се създаде, макаръ и привидно едно въображаемо единство, готово да се постави въ услуга на империалистическата политика — всички дани сж на лице. Диктаторското правителство посѣга и унищожи предъ всички националнитѣ партии — на хървати, на нѣмци, словенци турци и пр. Въ тая смисъль дори чуждата преса, предвиждайки сжщитѣ събития, съвѣтва кралъ Александра, да не се самообълщава да мисли, че би могълъ да води една побѣдоносна война срещу Италия.

Ще се впусне ли въ подобни авантюри, срещу Италия, това е проблематично, но насокитѣ на диктатурата сж вече явно очертани. Тѣ се движатъ къмъ унищожението на националноститѣ.

Противъ изключванията

отъ бандитския конгресъ

Резолюция

Днесъ 27 януари 1929 г. общото събрание на Просвѣтно Благотворителното д-во „Добруджа" въ с. Дойранъ (Ново Пазарско), следъ като изслуша доклада на делегата си на XII добруджан. конгресъ въ Шуменъ, на който сж извършени явно противоуставни дѣйствия, придружени съ заплашвания, съ револвери и ками, отнемана е думата на делегати, не е позволявано да се критикува дѣйностьта на Изп. Комитетъ, контролната комисия се яви съ докладъ, въ който констатира явни злоупотрѣбления на суми, отъ комитета, бездействие, нередовности и пр. Чрезъ изнудване и заплашване е наложено на конгреса изключване отъ съюза на стари дѣйци безъ за това да е имало дневенъ редъ и безъ да бждатъ изслушани лицата предложени за изключване и пр.

Предъ видъ на всичко това събранието единодушно Рѣши:

1. Протестира срѣщу бандитизма на конгреса:

2. Протестира и не признава рѣшението на конгреса за изключването на Д-ръ П. Вичевъ, Д. Ганевъ, Ст. Конаклиевъ, Ив. Георгиевъ. П. Тютюнджиевъ, Д. Мирчевъ и всички вичевисти;

3. Протестира противъ незаконото увеличение състава на Въш. Съветъ отъ 25 на 45 души съ прозрачната цѣль да се създава изкуствено болшинство;

4. Апелира къмъ всички добруджанци, да се присъединятъ къмъ тая ни резолюция и да подкрепятъ борбата въ името на Дочовия идеалъ за Свободна и Независима Добруджа.

Отъ Дружеството

На шантажиститѣ и ромънскитѣ шпиони

Изпълн. Комитетъ ще се пръсне отъ злоба, ако не пустне, нѣкоя интрига. Завчера въ бр. 8744 на в. Дневникъ пакъ излѣзълъ да ни гризе червулитѣ. Туй му е и дейностьта — подлость. мизерии и предателство. Та какво очаквате друго. Нали социалъ-фашиститѣ държатъ комитета въ ржцетѣ си. Занаятътъ имъ е да шантажиратъ и прѣдателстватъ. Пишатъ въ в. Дневникъ тенденциозни и злокачествени интриги.

Като вематъ поводъ отъ нѣкакви съобщения изъ ромжнската преса, сжщия комитетъ, следъ като се хвали какво върши и не върши, недвусмислено приписва известни четнически набеги въ Добруджа на насъ, на Добр. Рев. организация (ДРО) и на младежкия Добр. Съюзъ

Ние заявихме чрезъ в. Дневникъ бр. 8745 отъ 1. II 929 г.

1. Че цѣлото това съобщение на Изпъл. Комитетъ на съюза „Добруджа" е игра на ромънски агенти-провокатори и дава впечатление, че тоя комитетъ е на служба на ромънската държава. Изпълн. Комитетъ прилича на оня крадецъ, който тича и вика — дръжте крадеца.

2. Линията на в. „*Свободна Добруджа*" е известна. Тя е била винаги противъ всѣка четническа дѣйность. Не малко страдания понесохме за демаскирането на четническата дѣйность, свързана съ маса прѣстжпления на така наречената В. Д. Р. О., чийто хора днесъ заематъ известни по стове въ Изпъл. Комитетъ.

3. Диверсията съ горнето съобщение на Изпъл. Комитетъ никого нѣма да ползва, освѣнъ ромънцитѣ и да врѣди на България.

4. Добр. Револ. Организация (Д.Р.О.) е масова организация на самото население вжтрѣ въ Добруджа. Д Р.О. има програма и тактика, които тоже изключватъ четничеството. Нѣщо повече Д.Р.О. преследва чети и разбойници. На Д.Р.О. се дължи до известна степень сравнителното спокойствие по границата, когато има факти, че хора на В.Д.Р.О. и на Изпълн Комитетъ сж агитирали на Шуменския конгресъ, да не се преслѣдва разбойника въ Шуменския окржгъ *Енчо Милановъ* отъ когото е писнало населението, защото той имъ билъ трѣбвалъ. Тѣ сжщитѣ сж ятаци и на другъ осжденъ на 15 години и избѣгалъ разбойникъ *Кр. Поповъ*.

Що се отнася до намѣренитѣ книжа въ нѣкакъвъ убитъ четникъ, които говорили противното за в. „Св. Добруджа" и Д. Р. О. Изпъл. Комитетъ дължи да ги напечата и факсимилира за да убеди обществото. И понеже ние сме убедени, че такива книжа нѣма и *не може да има*, отъ сега още таксуваме хората отъ Изпълн. Комитетъ, като шантижисти, ромънски шпиони и най-отвратителни прѣдатели.

Вечеринката на младежитѣ

и бала на коконитѣ

На 29.I. Добруджанската младежка група въ София даде вечеринка въ кино салона въ добруджанския кварталъ. Въпрѣки че времето беше снѣжно и доста студено салона беше пълненъ. Всички бѣжанци отъ квартала съ дѣцата си присжтствуваха. За тѣхъ беше тъй мило да се отзоватъ на поканата на добруджанската младежь, която е бивала винаги тъй близка до тѣхнитѣ мжки и страдания. Тая родна младежь е толкова сжща за добруджанската бѣжания.

Председательтъ на групата г. Д. Ганевъ откри вечеринката съ една встжпителна речь по случая. Той подчерта единството, което трѣбва да цари между младежь, между стари и млади, между всички прокудени чада на Добруджа, Македония и Тракия, сждбата на които е обща.

Вечеринката продължи до късно следъ полунощь, всредъ най добро веселие.

*

На 30 вечерьта кокоиския комитетъ при Д-во Добруджа даде балъ въ военния клубъ. Присжтствуваха хора, но добруджанци нѣмаше. Имаше младежи, които служатъ на борбата за добруджанската свобода, съ маникюри по ржцетѣ си, съ пудра по сурата си и съ много още модерни работи и танци, макаръ, че бащитѣ имъ едва изкарватъ коравия хлѣбъ. Тѣ бѣха на бала на добруджанситѣ кокони. "Слугинитѣ" отъ добруджанския кварталъ не смущаваха веселата добруджанска вакханалия, която позори чистата борба на добруджанския народъ. И действително, балове, които се устройватъ отъ охранените и ненаситни на удоволствия кокони сж една гавра за една национална и освободителна организация. Има ли кой да се черви и срами?

Социалъ-прѣдателитѣ

срѣщу националнитѣ борби

Не само въ нашето националъ-освободително движение социалъ-фашиститѣ вършатъ дѣлото на предателството.

Сжщото явление се констатира и въ другитѣ национални движение. Така въ меродавния германски вѣстникъ „*Deutsche Allgemeine Zeitung* отъ 18 м. м. четеме следната телеграма отъ Стразбургъ, въ връзка съ последнитѣ депутатски избори въ Елзасъ:

„Голѣмитѣ усилия на френскитѣ националистически групи да постигнатъ една кандидатура при втория изборъ въ Колмаръ, за да попречатъ на по нататъшния успѣхъ на автономиста Хаусъ се увенчаха съ успѣшни резултати. Заклинанията на националистическитѣ органи къмъ съотвѣтнитѣ партии и задкулиснитѣ маневри на Горно елзаския префектъ сполучиха.

Социалистическото ржководство (Грумбахъ) оттегли кандидатурата на Рихардъ и *препоржча* на своитѣ последователи да се въздържатъ въ *изборитѣ*.

Злобата на социалистическото ржководство къмъ родното движение доведе до резултати, които заслужаватъ внимание. На католическия *пасторъ Ханзеръ*, който е протежиранъ отъ епископъ Рухъ и правителството Поанкаре, се указа една твърде злѣ прикрита изборна подкрѣпа. Ще трѣбва да се види, доколко социалистическитѣ гласове, които въ повечето случаи сж антиклерикални, ще поематъ пжтя, който имъ се показва като д лгъ на всѣки елзаски французинъ".

Когато се сложиха на гласуване въ френския парламентъ изборитѣ на елзаскитѣ автономисти Д ръ Ри-линъ и професоръ Росе, социалиститѣ улесниха френскитѣ фашисти и ултра шовинисти, като дезертираха отъ гласуването.

Днесъ въ новитѣ избори за тѣхни замѣстници. защото автономиститѣ пакъ вематъ надмощие, социалиститѣ се показаха тоже врагове на националното елзаско движение и подкрѣпиха френскитѣ шовинисти. Резултатитѣ обаче бѣха пакъ въ полза на автономиститѣ А т ва е достатъчна плѣсница за социалъ фашиститѣ. Сжщата сждба ще ги последва и въ добрудж. движение.

Новата болшевишка опасность въ Бесарабия

Английскитѣ интриги

Английския печатъ продължава да инжектира общественото мнение съ войнствени акции по руската граница. „*Морнингъ Постъ*" съобщава, че по решение на нѣкаква конференция на III интернационалъ въ Одесъ, трѣбвало да се предизвика революция въ Бесарабия. Сжщия вестникъ съобщава, че украйнската армия била концентрирана недалече отъ Бесарабската граница.

„*Диминяца*" не вѣрва на тия съобщения, като ги декларира за тенденциозни и ги свързва съ предстоящитѣ избори въ Англия, за да оправдае линията на консервативнното английско правителство спрѣмо Съветска Русия.

Отъ друга страна съветската агенция „*Тасъ*" опровергава по най-категориченъ начинъ тия фалшиви и тенденциозни английски съобщения. Въпрѣки това обаче, ромънския военачалникъ обяви военно положение въ Бесарабия, безъ знанието на правителството.

Ще излѣзе, че цѣния тоя режимъ е насоченъ срещу бесарабското население. което се обяви противъ ромънския синодъ, който налага празднуването на голѣмитѣ праздници по новия Григориянски календаръ, а то иска да си ги празднува по стария календаръ. И понеже това празднуване не е въ съгласие съ празднуването съ ромънския народъ, а съ това на руския, следователно да подчертае своята религиозна връзка съ него, централната власть съ крути мѣрки и военно положенне подъ угрозата на нѣкаква нова болшевишка опасность, иска да наложи на бесарабското население да се подчини на ромънския синодъ. Характерното е, че и молдованското население отъ северна Бесарабия се обявява противъ Букурещъ и прави обща кауза съ малоруситѣ и българитѣ отъ Бесарабия.

Добруджанци, бръщайте органа на социалъ-предателския изпълн комитетъ в. „Добруджа".

Нека почувствуватъ презрението ви.

Бръснете се при добруджанецъ!

Нашиятъ добъръ приятель и съотечественикъ ХРИСТО ГОЛѢМИНОВЪ, *бръснарь*, прави 10% отстжпъ въ полза на Мл. организация отъ брутния приходъ на всички лица добруджанци и тѣхни приятели, които се бръснатъ и подстригватъ въ

неговата бръснарница

нахопяща се въ пасажъ

„Св. Никола" № 13

и клонътъ въ

Добруджанския кварталъ.

За цельта е оставена тетрадка въ бръснарницата. Н вото на групата апелира къмъ всички добруеженци, да си вематъ бележка отъ горното и като се бръснатъ въ горнитѣ бръснарници, да искатъ тетрадката и записватъ сумитѣ, които плащатъ.

—ф—